

Uchwała nr XXXIII/244/2002
Rady Powiatu Bartoszyckiego
z dnia 5 września 2002 r.

**w sprawie: przyjęcia „Lokalnego Programu Systemowej Opieki Nad Dzieckiem
i Rodziną w Powiecie Bartoszyckim na lata 2002-2007”.**

*Na podstawie art.4 ust 1 pkt.3 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatu (jedn. tekst Dz. U. Nr 142/2001 poz. 1592. z późn. zm.) oraz art. 10a pkt. 2 ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej. (tekst jednolity: Dz. U. 1998 r. Nr 64 poz. 414) **Rada Powiatu uchwala, co następuje:***

§ 1.

Rada Powiatu Bartoszyckiego przyjmuje do realizacji „Lokalny Program Systemowej Opieki Nad Dzieckiem i Rodziną w Powiecie Bartoszyckim na lata 2002-2007” stanowiący załącznik nr 1 do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu oraz Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bartoszczach.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

RADCA PRAWNY

mgr Małgorzata Żuralska

PRZEWODNICZĄCY RADY

Andrzej Helbrecht

Załącznik nr 1.

do uchwały nr XXXIII/244/2002 Rady Powiatu Bartoszyckiego z dnia 5 września 2002 r. w sprawie: przyjęcia „Lokalnego Programu Systemowej Opieki Nad Dzieckiem i Rodziną w Powiecie Bartoszyckim na lata 2002-2007”.

**LOKALNY PROGRAM
SYSTEMOWEJ OPIEKI
NAD DZIECKIEM I RODZINĄ
W POWIECIE BARTOSZYCKIM
NA LATA 2002 - 2007.**

BARTOSZYCE MARZEC 2002 R.

1. WSTĘP.

Rodzina jako podstawowa jednostka społeczna zapewnia odnowę pokoleń i daje początek procesowi inwestowania w kapitał ludzki. Potencjał ten jako zasób wiedzy, umiejętności, zdrowia i energii vitalnej zawarty w społeczeństwie stanowi źródło przyszłej zdolności do pracy i satysfakcji z życia. Rodzina jest też jedną z najbardziej trwałych wartości systemu społeczeństwa polskiego. Dlatego też tak ważne jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i funkcjonowania rodziny poprzez wspomaganie jej we wszystkich fazach rozwoju z zachowaniem należnych jej praw, w tym prawa do samodzielności ekonomicznej oraz decydowania o wychowaniu dzieci. Nie należy jednocześnie zapominać o konieczności istnienia i stosowania skutecznej polityki socjalnej w stosunku do rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji, polityki która winna mieć charakter uzupełniający i interwencyjny oparty o zasady pomocniczości.

Socjalna opieka i ochrona należy się dziecku jako najmłodszemu i najsłabszemu członkowi rodziny i społeczeństwa. Na szczególną troskę zaś zasługują dzieci osierocone, opuszczone i porzucone. Podejmowane w tych przypadkach działania winy zmierzać do tworzenia dzieciom warunków opieki i wychowania jak najbardziej zbliżonych do rodziny naturalnej.

Istotne zapisy dotyczące form i zakresu pomocy dziecku i rodzinie zawiera znowelizowana ustawa z dnia 29 listopada 1990r. o pomocy społecznej. Należą do nich m.in. poradnictwo i terapia rodzinna, praca socjalna, rodzinna opieka zastępcza i interwencja kryzysowa. Zapisy te obok możliwości tworzenia warunków do wsparcia rodziny w wypełnianiu jej funkcji nakładają na jednostki samorządów lokalnych obowiązek świadczenia wszechstronnej pomocy dziecku i rodzinie w sytuacjach kryzysowych.

Niniejszy program ma przyczynić się do powstania i rozwoju różnych form wspierania rodziny w wypełnianiu jej funkcji oraz ingerencji tam, gdzie władza rodzicielska jest wykonywana nienależycie.

Przy opracowywaniu programu uwzględniono :

- zapisy Wojewódzkiego Programu Prorodzinnej Polityki Społecznej na lata 1999-2003 w części dotyczącej pomocy rodzinie w rozwiązywaniu problemów oraz wspierania jej w prawidłowym rozwoju,
- zapisy Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego do roku 2015 w części obejmującej poprawę bezpieczeństwa publicznego, socjalnego i ochrony zdrowia, a w szczególności w części związanej z ograniczeniem zakresu patologii społecznej,
- zapisy Strategii Pomocy Społecznej Województwa Warmińsko-Mazurskiego do 2015 roku w obszarze dotyczącym kryzysu rodziny.

2. CHARAKTERYSTYKA POWIATU BARTOSZYCKIEGO Z UWZGLĘDNIENIEM INFRASTRUKTURY SOCJALNEJ.

Powiat bartoszycki zajmuje obszar 130.854 ha. W jego granicach znalazło się 6 gmin : Miasto Bartoszyce, Gmina Bartoszyce, Miasto i Gmina Bisztynek, Miasto Górowo, Gmina Górowo, Miasto i Gmina Sępól. Powiat jest zamieszkiwany przez ok. 65.000 mieszkańców. W powiecie bartoszyckim notuje się jeden z najwyższych wskaźników stopy bezrobocia w województwie. Na koniec 2001 r. wynosił 35,9 %. Powoduje to społeczno-ekonomiczne zróżnicowanie społeczeństwa konsekwencją czego jest wzrost zapotrzebowania na usługi opiekuńcze i społeczne. Świadczeniem tych usług w powiecie zajmuje się Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. W gminach realizują je ośrodki pomocy społecznej.

Z opinii zebranych w ośrodkach pomocy społecznej wynika, iż obok bezrobocia na czoło najistotniejszych problemów społecznych wysuwa się bezradność życiowa, niewydolność wychowawcza, niepełnosprawność oraz zjawiska z kręgu patologii społecznych : alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie i inne. Problemom tym najczęściej towarzyszy ubóstwo.

Na terenie powiatu bartoszyckiego funkcjonuje sześć ośrodków pomocy społecznej: Miejski i Gminny w Bartoszycach, Miejski w Bisztyнку, Miejski i Gminny w Górowie oraz Miejsko-Gminny w Sępólnie. Opiekę nad dziećmi pozbawionymi opieki rodzicielskiej sprawuje (stan na 31.12.2001 r.) 76 rodzin zastępczych oraz dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze : socjalizacyjna i rodzinna. Zabezpieczenie potrzeb osób starych, przewlekle chorych i upośledzonych intelektualnie zapewniają trzy domy pomocy społecznej oraz usługi opiekuńcze oferowane przez Polski Czerwony Krzyż. Działa Dom Noclegowy dla osób bezdomnych, dysponujący również miejscami dla matki z dzieckiem. Funkcjonuje również kilkanaście świetlic socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin ubogich, niewydolnych wychowawczo i zagrożonych patologiami społecznymi, prowadzone zarówno przez podmioty publiczne, jak i przez kościoły i organizacje pozarządowe.

Działające na terenie powiatu podmioty i instytucje zajmujące się rozwiązywaniem problemów społecznych nie zabezpieczają możliwości do kompleksowego zaspokajania potrzeb mieszkańców. Wciąż istnieje konieczność organizowania nowych form wspierania rodzin w rozwiązywaniu ich problemów życiowych, form tworzących warunki całościowej pomocy rodzinom na każdym etapie ich rozwoju.

Szczegółową infrastrukturę socjalną powiatu ilustruje Załącznik nr 1 do programu.

3. CELE I ZADANIA PROGRAMU.

CEL STRATEGICZNY.

Zorganizowanie sprawnego, lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w powiecie bartoszyckim.

CELE OPERACYJNE.

1. Zorganizowanie systemu wsparcia środowiskowego dla dzieci z rodzin mających trudności w opiece i wychowaniu.
2. Zorganizowanie specjalistycznego poradnictwa i terapii rodzinnej.
3. Powstanie ośrodka interwencji kryzysowej.
4. Zorganizowanie rodzinnej opieki zastępczej.
5. Podnoszenie jakości usług opiekuńczo – wychowawczych w placówkach opieki instytucjonalnej.
6. Zorganizowanie warsztatów terapii zajęciowej.
7. Organizowanie szkoleń dla kadr pomocy społecznej z terenu powiatu.

CEL OPERACYJNY I.

Zorganizowanie systemu wsparcia środowiskowego dla dzieci z rodzin mających trudności w opiece i wychowaniu.

Dzieci pochodzące z rodzin niewydolnych wychowawczo i z rodzin patologicznych, doświadczające negatywnych zdarzeń życiowych przejawiają zaburzenia w kontaktach z rówieśnikami i dorosłymi, mają trudności w nauce i właściwym funkcjonowaniu w społeczeństwie. Stworzenie warunków umożliwiających im korzystanie ze wsparcia i opieki, przezwyciężanie problemów emocjonalnych i życiowych, warunków do nauki, wypoczynku i rozwoju zainteresowań oraz możliwości kontaktu z alternatywnymi, w stosunku do środowiska rodzinnego zachowaniami i postawami to jeden z najważniejszych elementów pomocy dziecku i rodzinie.

Takie warunki i możliwości winien zapewnić system różnych placówek wsparcia takich jak ogniska wychowawcze, kluby i świetlice. System środowiskowego wsparcia aby był skuteczny musi opierać się na szeroko rozumianej współpracy wszystkich podmiotów świadczących pomoc dziecku i rodzinie. Należą do nich ośrodki pomocy społecznej, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, placówki oświatowe, parafie i organizacje pozarządowe.

ZADANIA.

1. Diagnoza infrastruktury powiatu w zakresie podmiotów świadczących pomoc dziecku i rodzinie i wydanie informatora.
2. Gromadzenie informacji i systematyczna aktualizacja bazy danych o podmiotach i zakresie świadczonego wsparcia i pomocy dziecku i rodzinie.
3. Wspomaganie funkcjonujących na terenie powiatu placówek wsparcia środowiskowego.

4. Organizowanie ognisk, klubów i świetlic środowiskowych.
5. Organizowanie okresowych spotkań podmiotów zajmujących się problematyką dziecka i rodziny.
6. Opracowywanie, realizacja i promocja projektów pomocy dziecku i rodzinie.

CEL OPERACYJNY II.

Zorganizowanie specjalistycznego poradnictwa i terapii rodzinnej.

Wszystkie rodziny, a szczególnie rodziny dysfunkcyjne i patologiczne potrzebują pomocy i wsparcia we wszystkich sferach i etapach życia. Celem pomocy ma być przezwyciężenie trudności i usamodzielnienie rodzin. Aby była ona skuteczna winna być kompleksowa i wielozakresowa tzn. obejmować poradnictwo prawne, pedagogiczne, psychologiczne, socjalne i rodzinne, a w przypadkach szczególnie trudnych również pomoc terapeutyczną i powinna być skierowana do wszystkich członków rodzin. Wsparcie rodziny w bieżącym rozwiązywaniu problemów rodzinnych, małżeńskich i wychowawczych może zapobiec narastaniu i pogłębianiu się dysfunkcji i patologii.

ZADANIA.

1. Organizowanie punktów konsultacyjnych, stacjonarnych i wyjazdowych, udzielających porad i konsultacji o charakterze profilaktycznym i kryzysowym.
2. Utworzenie ośrodka poradnictwa i terapii specjalistycznej.
3. Popularyzacja poradnictwa specjalistycznego za pomocą ulotek, informatorów i mediów lokalnych.
4. Współpraca z lokalnymi podmiotami prowadzącymi poradnictwo rodzinne.
5. Organizowanie okresowych spotkań partnerów świadczących pomoc specjalistyczną.

CEL OPERACYJNY III.

Powstanie ośrodka interwencji kryzysowej.

Przemoc prawie zawsze wiąże się z zagrożeniem zdrowia i życia osób krzywdzonych. Natychmiastowa pomoc to przede wszystkim zapewnienie ofiarom przemocy bezpiecznego schronienia. W dalszej kolejności to świadczenie kompleksowych usług specjalistycznych i hotelowych dostępnych całą dobę osobom i rodzinom będącym ofiarami przemocy bądź znajdującym się w innej sytuacji kryzysowej.

ZADANIA.

1. Pozyskanie bazy lokalowej z zasobów powiatu na prowadzenie ośrodka.
2. Opracowanie struktury organizacyjnej ośrodka obejmującej dział poradnictwa i dział usług hotelowych.
3. Opracowanie regulaminów i zasad korzystania z usług ośrodka.

4. Pozyskanie środków finansowych na wyposażenie i uruchomienie oraz bieżącą działalność ośrodka.

CEL OPERACYJNY IV.

Organizowanie rodzinnej opieki zastępczej.

Nikt i nic nie zastąpi dziecku rodziców. Jednakże w różnych sytuacjach życiowych następuje ingerencja w sprawowanie władzy rodzicielskiej czyniona dla dobra dziecka. Wszędzie tam, gdzie zdrowie i życie dziecka jest zagrożone istnieje potrzeba okresowego lub stałego zapewnienia dziecku opieki i wychowania w warunkach izolacji od domu rodzinnego. Należy jednocześnie czynić wszelkie starania, aby warunki te były jak najbardziej zbliżone do warunków rodzinnych, bowiem one dają możliwość właściwego rozwoju dziecka.

ZADANIA.

1. Popularyzacja idei opieki zastępczej w środowisku lokalnym.
2. Pozyskiwanie niespokrewnionych rodzin zastępczych.
3. Szkolenie kandydatów do pełnienia roli opiekunów zastępczych oraz rodzin zastępczych.
4. Utworzenie pogotowia rodzinnego.
5. Stała i systematyczna współpraca z Ośrodkiem Opiekuńczo-Adopcyjnym w Olsztynie w zakresie banku danych o dzieciach oczekujących na przysposobienie i rodzinach zgłaszających gotowość do przyjęcia dziecka.
6. Inicjowanie powstawania grup wsparcia dla osób realizujących różne formy opieki zastępczej.

CEL OPERACYJNY V.

Podnoszenie jakości usług opiekuńczo – wychowawczych oraz rozszerzanie działalności placówek opieki instytucjonalnej.

Analiza funkcjonującego obecnie instytucjonalnego systemu opieki nad dzieckiem wykazała, iż zaspokaja on potrzeby dzieci w sposób niewystarczający. Na gruncie tej analizy opracowane zostały standardy usług opiekuńczo-wychowawczych, których osiągnięcie ma przyczynić się do jak najlepszego zaspokajania potrzeb dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej.

ZADANIA.

1. Zorganizowanie mieszkań chronionych i grup usamodzielnienia dla wychowanków placówek.
2. Utworzenie ośrodka adopcyjno-opiekuńczego na bazie lokalowej i kadrowej placówki opiekuńczo-wychowawczej.
3. Pomoc w realizacji programu naprawczego Domu Dziecka w Bartoszycach.

4. Opracowywanie programów pomocowych na rzecz wychowanków opuszczających placówki.
5. Organizacja placówki wsparcia dziennego w Domu Dziecka w Bartoszychach.
6. Utworzenie pogotowia opiekuńczego.

CEL OPERACYJNY VI

Zorganizowanie warsztatów terapii zajęciowej.

Warsztaty terapii zajęciowej są formą wsparcia rodziny w opiece nad jej niepełnosprawnymi członkami. Warsztaty mają na celu usprawnienie i rozwój zdolności percepcyjnych oraz umiejętności samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych, a także ich integrację społeczną ze społecznością lokalną.

ZADANIA.

1. Pozyskanie miejsca na siedzibę warsztatu z zasobów powiatu lub gminy.
2. Opracowanie struktury organizacyjnej i kadrowej.
3. Złożenie wniosku o dofinansowanie uruchomienia i działalności warsztatu ze środków PFRON.
4. Zakup samochodu do przewozu osób niepełnosprawnych.

CEL OPERACYJNY VII.

Organizowanie szkoleń dla kadr pomocy społecznej z terenu powiatu.

Dokonujące się w pomocy społecznej zmiany wymagają ciągłego i systematycznego doskonalenia warsztatu pracy przez służby realizujące zadania związane z pomocą dziecku i rodzinie. Kształcenie i podnoszenie kwalifikacji pracowników pomocy społecznej pozwoli tworzyć coraz lepsze warunki wszechstronnego wspierania rodziny na każdym etapie jej rozwoju.

ZADANIA.

1. Organizowanie szkoleń dla pracowników służb społecznych w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną.
2. Organizowanie szkoleń dla pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych w zakresie tworzenia indywidualnych planów pomocy dziecku i rodzinie.
3. Organizowanie szkoleń na tematy zgłaszane przez pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.
4. Organizacja okresowych spotkań pracowników zajmujących się problematyką dziecka i rodziny.

4. OCZEKIWANE EFEKTY.

1. Dysponowanie aktualną bazą danych w zakresie aktualnie świadczonego wsparcia oraz podmiotów świadczących pomoc.
2. Rozszerzenie zakresu form pomocy dziecku poprzez powstanie nowych placówek wsparcia dziennego i środowiskowego.
3. Utworzenie systemu poradnictwa opartego na współpracy lokalnych partnerów oraz ośrodka poradnictwa i terapii specjalistycznej.
4. Powstanie ośrodka interwencji kryzysowej.
5. Utworzenie zróżnicowanych form opieki zastępczej o charakterze rodzinnym.
6. Poszerzenie działalności Domu Dziecka w Bartoszczach.
7. Powstanie pogotowia opiekuńczego oraz warsztatów terapii zajęciowej.
8. Poprawa dostępności do specjalistycznej opieki i poradnictwa.
9. Promocja profilaktyki.
10. Rozwój zakresu i form współdziałania instytucji z sektorem pozarządowym.

5. WSKAŹNIKI OCENY STOPNIA REALIZACJI ZADAŃ.

1. Wzrost liczby placówek i podmiotów służących pomocą dziecku i rodzinie.
2. Liczba dzieci objętych dzienną opieką środowiskową.
3. Liczba rodzin rodzinnych form opieki nad dzieckiem.
4. Zmniejszenie liczby dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych.
5. Ilość uzyskiwanych dofinansowań na realizację projektów poszerzających działalność Domu Dziecka.
6. Liczba zorganizowanych spotkań podmiotów udzielających wsparcia i pomocy dziecku i rodzinie.
7. Liczba udzielonych porad specjalistycznych.
8. Liczba rodzin objętych indywidualnym programem wsparcia.

6. INSTYTUCJE WSPÓŁPRACUJĄCE W REALIZACJI PROGRAMU.

1. Samorząd powiatowy.
2. Samorządy gminne.
3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bartoszczach.
4. Miejskie i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej.
5. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna.
6. Organizacje pozarządowe.
7. Sąd opiekuńczy.
8. Parafie.

7. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ.

LATA	ZADANIA	PODMIOTY WSPÓŁPRACUJĄCE
2002	Diagnoza infrastruktury socjalnej powiatu i wydanie jej w postaci informatora.	PCPR, ośrodki pomocy społecznej, placówki oświatowe, parafie
2002	Organizacja punktów konsultacyjnych	PCPR, Dom Dziecka, sąd opiekuńczy, powiat bartoszycki
2003	Organizacja placówki wsparcia dziennego na bazie Domu Dziecka.	PCPR, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe
2003	Utworzenie pogotowia opiekuńczego.	PCPR, Dom Dziecka, powiat bartoszycki
2003	Pozyskanie bazy lokalowej z zasobów powiatu lub gminy na ośrodek interwencji kryzysowej	Powiat bartoszycki, gminy miejskie i wiejskie
2004	Pozyskanie środków finansowych na uruchomienie i działalność ośrodka interwencji kryzysowej.	PCPR, powiat bartoszycki, gminy miejskie i wiejskie
2004	Organizacja ośrodka adopcyjno-opiekuńczego.	PCPR, Dom Dziecka, powiat bartoszycki, poradnia psychologiczno-pedagogiczna
2006	Pozyskanie bazy lokalowej na siedzibę warsztatów terapii zajęciowej.	Powiat bartoszycki, gminy miejskie i wiejskie, PCPR, organizacje pozarządowe
2007	Pozyskanie środków na uruchomienie i działalność warsztatów terapii zajęciowej.	Powiat bartoszycki, gminy miejskie i wiejskie, PCPR, organizacje pozarządowe
2002-2007	Systematyczne promowanie idei opieki zastępczej oraz szkolenia kandydatów na rodziców zastępczych	PCPR, poradnia psychologiczno-pedagogiczna, ośrodek adopcyjno-opiekuńczy, media lokalne, parafie
2002-2007	Organizowanie szkoleń dla pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.	PCPR